דם חטאת פרק אחד עשר זבחים צז.

האסכלא. גרדיל״י ולולין עליו לגי׳ [5]. וכגמ׳ דמסכת ע״ז [עו.] פריך הא ליכון בעי: **גמ׳ ופנית בבקר.** מה כרתך בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר לרשמן: **אין פיגול כרגל.** אם שחט ע״מ לאכול למחר אינו פיגול: **ואין נותר כרגל.** אם הותיר כשר חטאת למחר אינו נותר לאחר יומא הוא לר״ש: **אלא זו בלבד.** לענין מריקה ושטיפה לחודה ולא לענין פיגול ונותר ואי טעמיה מהאי קרא הוא אפילו לענין פיגול ונותר נמי: **נעשה גיעול לחבירו.** מתוך שהשלמים מצויין ברגל אין בגיעו אלה [7] נעשה נותר שהרי זמן שלמים לב׳ ימים וכי מבשל ביה שלמים האידנא הדר מבשל ביה שלמים למחר וגולע [8] משלמים שנאחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע אחמול וגולע מן המחרוניים נמצא שאינו בא לידי נותר ואם בא לבשל חטאת [9] יהיר לבשל אחריו שלמים כו׳ ביום ופולט את החטאת וגולע את השלמים: **הא כיצד.** כלומר למה סמכן הכתוב לומר [10] שממתין [עד] זמן אכילה כו׳: **מידי דהוה אגיעולי עובדי כוכבים.** דחמין בעינן דכתיב (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש [11]: **א״כ.** תרוייהו מדא היא ומריקה לאו היינו הגעלה לכתוב קרא לשון שוה בשניהם: **ה״ג ומאי [12] מורק ושופף ש״מ מריקה בחמין שטיפה בצונן: ורבי.** אמר לך מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס לכך שינה לשון שוה מבתוך וחה מבפנים: **מתני׳ הרי הקליס נאכלין בחמורין.** לפניס מן הקלעים ליום [13] ולילה: **ואין טעונין מריקה ושטיפה.** לסוף זמן אכילת חמורים אלא לסוף זמן אכילת קליס. ובגמ׳ פריך מאי קאמר הרי הקלין נאכלין בחמורין [14]: **ואין פוסלין במגע.** אם נפסלו הקלין ונגע בהן בשר [15] ונבלע מהן אין נפסלין [16]. ובגמ׳ מפרש לה: **רקיק.** פסול שהגיע [17] בדקיק בשר ונבלע ממנו: **גמ׳** וטעונים מריקה ושטיפה. כדין החמורין: **ופוסלין במגע.** אם היו החמורין פסולין והקליס בשרן נעשו הקליס בחמורין לפסול את הנוגעין בהן כדכתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בבשרה יקדש ואומר [18] לקמן להיות כמוהו שאם פסולה [19] תפסל: (ואם לא הקלין כו׳) **ואין טעונין מריקה.** לקמיה פריך ליטעון מיהא כדין קלין לסוף זמן אכילתן: **ואין פוסלין במגע.** אם היה החמור שנתבשל עם הקלין פסול הואיל ומועט ואין בו בנותן טעם בקלין לא נעשו הקליס בחמורו לפסול את הנוגעין בהן שהרי אף הם לא נפסלו ואיידי דתנא רישא פוסלין נקט סיפא אין פוסלין: **נהי דקדשי קדשים לא בטו.** כלומר נהי דלא בטו מריקה לסוף זמן אכילת חמורין דהא מועטין ובטלו ניבעי מיהא משום קליס לסוף זמן אכילתן: **היינו דתנא אי קדשי קדשים וקדשים קליס.** לאשמועינן דסתם לן כרבי שמעון דאמר קדשים קליס אין טעונין מריקה ושטיפה: **אלא לאבי.** דאמר מאי אין טעונין דקאמר כדין חמורין [20] תרתי למה לי למימנייה כיון דתנא קדשים וחולין ואשמועינן דבטל במיעוטו מה לי הני מה לי הני: עד ושטיפה ליתסרו אלא ולאי לא מייב הכתוב עד אחר שנעשה נותר:

[5]**השפוד** [1]**והאסכלא מגעילין בחמין.** אית דלא גרסי בחמין משום דקתני מריקה ושטיפה א״ל אבי מי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין ואי גרסינן במשנה גופה בחמין היכי טעי רבה ונרלה דשפיר גרסינן ליה וקסבר רבה מריקה בחמין והא דנקט רבה שטיפה אגב מריקה נקט ושטיפה לאו דוקא והכי קאמר מאי הגעלה בחמין דקאמר הייגו מריקה דאיירי בה לעיל דאיכא למ״ד בגמ׳ דמריקה בחמין:

ופנית בבקר. פי׳ בקונטרס על כרחין בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר לרשמן וקסה לגמא בי״ט וכגון שאהלו כתוך התחום ואפי׳ תימא [2] לומר דבעי לאיית פנים ביום [3] לרשמן שמביא קרבנו מ״מ י״ל למחרתו שהוא חה״מ כל ז׳ מגא ליה ונרלה לפרש דמשמע ליה כולהו בקר אחד משום דכולהו ז׳ משלומים דלרשמן דמגיגה יש לה משלומים כל ז׳ ומכאן קשה לגשון אחר [4] שפירש בקונטרס בפסחים בפרק מי שהיה טמא (דף לה:) גבי פסח לרשמן טעון ליה פסח שני אין טעון ליה דלרשמן טעון יום אחד והכא מוכח דבעי ליה ז׳ וכן בסוכה בפרק לולב וערבה (דף מז.) דקתני כשם שבעצת ימי החג טעונין קרבן שיר וברכה וליה כך שמיני טעון קרבן שיר וברכה וליה מאי [5] לרשמן לא זמן לא ברכה המוגן ותפלה ה״ג מסתברא דאי ס״ד זמן זמן כל ז׳ מי איכא משמע דקרבן וליה ניחא ליה דהוה כל ז׳ ושמא י״ל דה״ה דהוה מצי למיפרך מליה וליטעמיך ולשויא דהתם אמי הכל שפיר דמשני דזמן כל ז׳ משכחת לה אי לא בריך ביומא קמא בריך באידך יומי וכן נמי מצי למימר מליה דעולת רלייה יש לה תשלומין כל ז׳ ויוס הנאת קרבנו טעון ליה ולא יותר (הג״ה) והך דשמעתין נמי מעיקלא ס״ד דהוי כל ז׳ מטעמא מוכח דלא הוי אלא יום אחד דקתני לפרשים אכל לא קאי הכי ובספרי [6] אין לי אלא אלו מנין לרבות המנחות והעופות כו׳ ת״ל ופנית בבקר כל פיגול שאתה פונה לא יהו אלא כאלו משמע דלא הויא ליה אלא יום אחד דומיא דשלמים של כל השנה וקשיא לי אי ליה בהגל אינו רק יום ז׳ אמאי פסח שני אין טעון ליה מי גרע ממביא עוף או מנחה כחול דטעון ליה יום אחד אבל אי רגל טעון ליה ז׳ אחי שפיר דקמ״ל דפסח שני אין טעון ליה רק יום אחד. בריך:

ממתין להם כל זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה. אין לפרש דמריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר כדי שלא יבואו קדשים לבית הפסול דהא משמע הכא דלאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה ומיהו יש ספרים דגרסי ממתין להו עד זמן אכילה ועוד יש גיעול לחבירו ואם קודם שעשה [8] נותר עביד מריקה ושטיפה ה״ג [9] ליעביד דבי בשל ביה שלמים דהאידנא קודם מריקה ושטיפה אי בטיל [10] ביה שלמים דהאידנא קודם מריקה קמא לדקדק מדקאמר לעיל לרבי טרפון כל יום ויום נעשה נותר כדין חמורין [11] תרתי למה לי למימנייה כיון דתנא דקאמר כדין חמורין [12] ומאי [13] ומאי [14] ומאי [15] ומאי [16] ומאי [17] ומאי [18] ומאי [19] ומאי [20] ומאי

מסורת הש״ס

[5] ע״ז עו. ע״ז. [6] ערלה פ״ב ת״כ שם ספ״ז עי״ש. [7] [נסיל נב. ס: לי:]. [8] פסחים מה. נזיר לז: תיכ שם פ״ג ת״ו. פ״ד ה״ו. [9] עיין פסחים עד. [10] פ׳ ראה קלד.

הגהות הב״ח

[5] נס״א מאי קאמר הכי קאמר אם יש כהן: [6] רש״י ד״ה ואין טעונין וכו׳ נאכלין בחמורין ולמה לא יטעונו מריקה כדין חמורין הס״ד: [7] ד״ה ופוסלין וכו׳ תפסל הס״ד ואם״כ מ״ה ואם אין בהן נותן טעם אין הקלין כו׳:

שינויי נוסחאות

[1] דר״ש אמר ר׳ יצחק דאמר רבי כל״ל ושרי תוס׳ סוכה דף מז ע״א ד״ה לעיה) (ש״מ): [2] כל״ל נוסף הכי קאמר: [3] כ״ל כל. וכן לקמן כסמוך. (מהרי״ו). ועי׳ תוס׳: [4] כדרי לומר לך ותינח ש״מ ליתא: [5] כל״ל נוסף או כתיב שנתן ששף: [6] תינח שבהן נמתק (ש״מ): [7] הדקיק וכו׳ ותתיבה ובו׳ כל״ל (מהרי״ו ש״מ): [8] קאמר חסורי מחסרא והכי קתני אם כו׳ כל״ל וכ״ה בכת״ב (גליון). ועי׳ בליקוטים: [9] מוהא ניבעי (ש״מ): [10] דקתני קדשים וחולין אי קדשי קדשי כו׳ כל״ל (ש״מ): [11] הוא דאלימא לבטולי קדשים כו׳ כל״ל (ש״מ): [12] קליס דחד מינא הוא אימא לא מבטלי (כ״ר): [13] כל״ל שנגע. (ש״מ): [14] שלהן (ב״ר): [15] [16] תינח דבולע ליתא כתתכ״י ודי״ו ונכון: [17] חטאת יהא זהיר (ש״מ): [18] לומר לך שממתין זמן (ש״מ): [19] באש וגו׳ (ש״מ): [20] מאי דמורק (כ״ר): [21] ולומס [ש״מ]: [22] בא] כמכרי. וכ״ס הגיהו כשר. כ״ה בכ״ס. וכמ״ר כלפניו: [23] נדל״ל נפסל: [24] האמרי׳ לקמן ידקה להיות (ר״נ ש״מ): [25] כדן] כתן הס״ד ומה״ד למה לי כו׳. ותינח תרתי ליתא (מהרי״ו ודיה): [26] כל״ל ואפילו אם תמצא לומר (ש״מ): [27] כל יום ראשון כל״ל (שמרה): [28] נר׳ לפמיהם היה נר׳ אחרת נרפ״ד סס מגיהם שלו (באה״מ): [29] מאי ברכה לאו זמן (צ״ע) [ולפנינו בסוכה הנ״ל כתוב כתוס׳ כתן]: [30] שנעשה (ר״ו רפ״ס ומ״ה): [31] היכי ליעביד כי בשיל כרי מנדל״ל (באה״מ): [32] לא] ל״ל דבשיל (ש״מ):

ליקוטים

רא״ם בשם בפרק רח ע״ד ומן אכילה ובו׳. פי׳ שאם יגעיל אותו בתוך זמן אכילה אין צריך מריקה ושטיפה כמו שפירשתי לרי טרפון הואיל ועדיין לא נאסר הגיעול. וחכמים לא סבריא לרי טרפון משום דחיישינן שמא לא יגיע הבישול השני למקום הראשון. אי נמי כדי שלא יקל במריקה ושטיפה. ולחכ״ל ת״ל ע״ז **מאי קאמר.** פי׳ אחרי שיש בהן בנותן טעם ונאכלין בחמורין למנים מן הקלעים ולזרי כתונה ולוגם ולילה. אמאי אין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע. רבי קאמר אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלים בחמורין וטעונין מריקה ושטיפה ופוסלין במגע. ואם אין בהן בנותן טעם אין הקלים נאכלין בחמורין ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע. פירוש וחסורי מיחסרא. (מסקן ר״ה)

עין משפט נר מצוה

נמ״ב א מי׳ פרק ח מהלכות מעה״ק הלכה יב ופ״ה מהל׳ ממרן ומלה הלכה כג: ם ג מי׳ פ״מ מהל׳ מעה״ק הלכה יח:

סא ה מי׳ שם הלכה מח:

סב ה מי׳ שם הלכה יח:

ו מי׳ שם הלכה טו מח:

סג ד מי׳ שם הלכה יח:

תורה אור השלם

1. ובשלה ואכלתָ במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך: דברים טז, ז

2. וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחושת בשלה ומרק ושטף במים:

ויקרא ו, כא

3. כל זכר בבהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא:

ויקרא ו, כב

4. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליו תכבס במקום קדש: ויקרא ו, כ

מוסף רש״י

השפוד והאסכלא. שלגה כהן גסר קדש, משום דכי אתי למחר הוי נותר ומי הדר מבשל בסר קודש למחר פליגא שפיר בגיעה בעמתא ויותר לתוסר כגת הוא: נעשה גיעול לחבירו. שמבשלין כהן ולוים ומגעיל לבוים נותר כל שתחזור ופולטו בתבשיל אחר (ע״ז עו:) **כל אשר יגע.** כל אשר יגע בבשרה יקדש (ויקרא ו׳), בשר תולין לו שלמים שזמן אכילתן מרובה מחטאת ונגע בחטאת, יקדש, כמתפרש לגיית כתוב: יבול אפילו שלא בלע. הגעגעת בה ממנה קלתר רחמנא יקדש. מ״ל כו׳ (פסחים מה.):

לעזי רש״י

ברדיל״י ברדיל״א. אסכלה.

שיטה מקובצת

שפתיך לא זמן **אכילה** יהדר עביד מריקה ושטיפה. גליון. כלומר דלאחר שנבנו זמן אכילה ונעשה נותר עביד לה מריקה ושטיפה. מ״ה מפסר יכן (ב״ש): **מאי קאמר.** גליון. פי׳ דקתני הקלים נאכלים בחמורים אבל מני אין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלים במגע. ומהדרינן הכי קאמר אם יש בו בנותן טעם הרי הקלים וכו׳. מ״ה מ״ל דמסקן טעם הרי הקלים וכו׳. מ״ה מפסר יכן (ב״ש):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com